

קומנדר אלמו האציון יעזוב את הארץ כחודש נובמבר.
 בניגוד לשמועות קודמות כאילו יעלה בדרגה ויישאר בארץ, נתברר עתה סופית שהאציון יחזור לתפקידו בצ'י ארמיה, ממנו נעדר משך שלוש שנות שירותו כאן. אמריקאים הנוטים לידות לישראל רמזו שכדאי לישראל להפסיק את תעמולתה נגד האיש, שפעל בתום לב, ולרכוש את ידידותו לפני צאתו. הנימוק: בחזרו יהיה האציון אחד האמריקאים הבקאים ביותר בעניני ארץ ישראל, וזעתו תהיה בעלת משקל רב בחוגי הפנטגון והסטייט דפארטמנט.

אל תצפה לקראות ג'יל כמפא"י בשעת הפינוג הסופי במפ"ם.
 אף שאחדות העבודה תהה מועמד נוסף לקואליציה ותחזק את מעמדה של מפא"י לעומת הציונים הכלליים, רואים רוב מנהיגי מפא"י את הפינוג במורת רוח. הסיבות: אחדות העבודה העצמאית תתחרה בבחירות הבאות על הקולות השמאליים של מפא"י; אחרי הפינוג ישמאל השומר הצעיר. סיבה רגשית נוספת: אנשי מפא"י עוד זוכרים כיצד התפלגו אנשי אחדות העבודה ("סיעה ב'") ממפא"י, טרם סלחו להם את עונם.

אולם מפא"י כבר מינתה ועדה שתנהל משאומתן עם אחדות העבודה. אחד החברים: ח"כ דוד ליבשיץ, לשעבר איש אחדות העבודה במפ"ם, שעבר מאז למפא"י.

ייתכן כי שגריר ישראל בארצות הברית, אבא אבן, יושאר בוושינגטון כשגריר בלבד.
 יעביר את תפקידו כנציג ישראל באו"ם לידי ד"ר וולטר איתן, המנהל הכללי של משרד החוץ, שהיה ממונה עליו באורח בלתי רשמי. שינוי זה יבוא, כביכול, כמילוי בקשתו של אבא אבן, שהתלונן על עייפות, ביקש להקל את עומס העבודה הרובצת עליו.

רקע חדש לסכסוך בין ישראל לארצות הברית יווצר, אם יסטה ראש ממשלת הסינאט החדש, לינקולן הייל, משיטת העבודה של קודמו, ברוס מקדניאל, יסרב להתקשר עם המוסדות והמפעלים המקבלים את הסיוע רק דרך המחלקה המתאימה במשרד האוצר, יקיים אתם גנע ישיר יותר.

יחסי ישראל-צרפת לא יתהדקו בגלל יהדותו של מנרם פראנס.
 לאחרונה אמר אחד ממקורביו בפירוש כי הוא מבקש מיהודי צרפת שלא להקשות את מצבו ולא לפנות אליו בדרישות פרוישראליות.

ייתכן כי אחת התוצאות של אסון מעגן תהיה הצעת חוק, לפיה יחוייב כל גוף, העומד לערוך כנס הנוני, לקבל רשיון ממשרד הבטחון, שיקים צוות מומחים לבדיקת תנאי הכנס — החל מן הציוד לכיבוי דליקות, וכלה במצב השמש בשעת הכנס.

משך שדה-בוקר ימתין עד לאחר הפינוג במפ"ם, כדי להגיש את בקשתו להצטרף לקיבוץ המאוחד, ימנע בזה את צירופם האוטומטי של חבריו, דוד ופולה ברגורין, למסגרת קיבוצית הקשורה במפ"ם.

יש להניח שהיועץ המשפטי יתבע, למרות הכז את ביטוי חסינותו של סגן שר-הסעד, הרב שלמה רוזנברג, גיש נגדו תביעה משפ"ית. אולם ברור שהחקירה תסתיים במקרה ערב הבחירות.

צפה לביקור קרוב של ראש-ממשלת בורמה בישראל.
 אם ייענה הוא להזמנו מטעם מפא"י, שהועברה אליו באמצעות דוד הכהן, ציר ישראל בראנגון, תוצע לו הזמנה רשמית מטעם ראש-הממשלה, משה שרת.

בקרום תשמע יותר פרטים על פעולת ממשלת ישראל, אם יגשים השר בלי תיק, זלמן ארן, את תוכניתו, יפתח סניפים של מנהל ההסברה לא יק בערים הגדולות, אלא גם בבאר-שבע, עפולה, נתניה וחדרה. יש לשער כי הרחבת זו קשורה בבחירות הקרבות ובאות.

ספרו של משה שמיר, "מלך בשר ודם" יופיע במהדורה אנגלית, אם תיענה ספרית פועלים לבקשתה של הוצאת ספרים אמריקאית, תמכור לה את זכויות-ההתרגום של הספר.

ייתכן כי הנהגת תיאטרון "הבימה" תנקוט בצעדים נגד יוסף מילוא, מנהל התיאטרון הקאמרי, הסיבה: מילוא השמיע דברי ביקורת חריפים על הבימה בהיותו באירופה, גרם לקבלת פנים קרירה מצד הצרפתים בעת ביקור הלהקה בפסטיבל הבינלאומי לזרממה — יחס שנשנתה מן הקצה אל הקצה לאחר ההצגה הראשונה. כן יש לצפות למאבק עז בין הבימה והקאמרי בקשר לקניית זכויות ההמחזה של המרד על הקיין.

בקרום תוכר לראות מספר רב של פרטים סינמאסקופים ותלת ממדיים וסרטי-מסכרוחב, בעקבות הקמת המסך המיוחד בקולנוע חן, תל-אביב. המסך החדש מתאים לכל סוגי הסרטים האלה, אם כי אין הוא מגיע לממדיו של המסך הסינמאסקופי הנהוג באמריקה.

עלון מיוחד לחותמים נבחרים, אשר יכיל אינפורמציה בלתי ידועה על הנעשה במדינה, יופיע בקרום, אם תתגמש תוכניתם של כמה מפעילי חוגי המסחר והתעשייה. העלון החדש ייערך על ידי קצין-צבא לשעבר, המנוסה בעבודת מודיעין. הוא יעסוק בעיקר בחקר כלכלי, ישלח למנויים בדואר, לא יחיה כפוף לצנזורה בסחונית.

העם

הקנקן והיין

אין עם יכול לחיות ללא סמלים. הסמל הוא ביטוי למציאות מסימלת, גותן למציאות זו הוד של קדושה, הדרוש כדי להצמיד אליה את נאמנותם של הבריות. אולם בעוד שהמציאות ציאת משתנה באופן מתמיד, מגלים הסמלים נטיה מסיכנת להחזיק מעמד גם כשנעלמו כל הסיבות שהולידו אותם.

השבוע היתה למאות אלפי אזרחי ישראל, הרגילים לאכול במסעדות ולבקר בבתיה-הקול"נוע, הזדמנות מצינית להרהר באמיתות יש-נות אלה. הסיבה: סמל עתיק ומקודש של העם היהודי כפה עליהם ישיבה בבית.

דגל חדש למיכ"ל. משך מאות בשנים, כשהדת היתה המלט המדבק היחיד של העדה היהודית בעולם, הפך היום התשיעי כחודש אב לסמל עליון. היום בו נחרב בית-המקדש סימל את האבל המשותף על חורבן העצמי-אות הישראלית, את התקווה המעורפלת המ-שותפת שאי-פעם תחזור עצמאות זו לתחיה.

בינתיים זרמו מים רבים בירדן. מדינה יש-ראלית קמה מחדש, עצמאית הרבה יותר מאשר מלכת הורדוס המשועבדת שהקימה את בית-המקדש. רבים חשבו כי הגיעה השעה להפוך את התשעה באב ליום שמחה. אולם דרכם של סמלים להתמיד. תשעה באב נשאר יום אבל, כקנקן ישן שיינו נשפך.

אולם בלי משים נכנס יין חדש לקנקן. תש-עה באב חדל להיות יום האזכרה לעצמאות ישראל, הפך יום אזכרה לבית-המקדש עצמו — ואמתלה ברוכה להטיף למלחמת-הנאקם ל-כיבוש העיר העתיקה של ירושלים. מזור-היה רק שרוב המטיפים היו רחוקים מדת ישראל כרחוק מערב ממזרח, היו מוכנים כי החלט שמסגד הסלע יישאר עומד על תילו — תחת דגל ישראל.

מדיניות

הנעלים הגדול

השבוע הגיעה הפעילות הדיפלומאטית ה-ישראלית בוושינגטון לשיא קדחתני. היתה זאת גובתה המאוחרת במקצת של ישראל על הסכם פינוי הסואץ. אבא אבן חפז ממש-רד ממשלתי למשנהו, נפגש עם שר-החוץ האמריקאי, פוסטר דאלס, עם סגנו, גנרל בול סמית ועם שניים מעוזריו, הפעם, בניגוד לפעמים הקודמות, היה אבן המאזין והאמרי-קאים המדברים. הסיבה: היתה להם תוכנית מוכנה מראש.

לדברי אנשי משרד-החוץ האמריקאי, מוכן ראש-ממשלת מצריים, גמאל עבד אל-נאסר, לפנות בשיתוף עם ישראל, לשכנע גם את מדינות-ערב האחרות לעשות כן. אולם דבר אחד ברור: תנאיו של נאסר, הנשמרים בסוד גם בוושינגטון וגם בירושלים יהיו גלולה קשה לבלעיה.

מובן מאליו שהאמריקאים הנדיבים מוכנים לפצות את ישראל על הגלולה המרה. הם סרות הבריתית. הישראלים איחרו לרכבת ה-דיפלומטית בלונדון עוד יותר משאיחרו ב-וושינגטון. הם לא האמינו בסיכויי השגת הסכם על פינוי הסואץ, לא היו מוכנים לה-גיב עליו, אינם יודעים את עמדתה של ברי-טניה כלפי שיתוף בין ישראל ומדינות-ערב.

פגישה בקפריסין. כאן נכנס למשחק הבינלאומי הגורם הנעלם המכונה בשם הקי-סרות הבריתית. הישראלים איחרו לרכבת ה-דיפלומטית בלונדון עוד יותר משאיחרו ב-וושינגטון. הם לא האמינו בסיכויי השגת הסכם על פינוי הסואץ, לא היו מוכנים לה-גיב עליו, אינם יודעים את עמדתה של ברי-טניה כלפי שיתוף בין ישראל ומדינות-ערב.

טוב לפתור נעלם זה יצא מנהל משרד ראש-הממשלה, תיאודור קולק לפגישה עטר-פת סודיות עם מפקד צבאי בריטי גבוה ב-קפריסין. אולם המפקד נאות לדבר רק על התוכניות הבריתיות-אמריקאיות להגנת המר-חב בשיתוף עם ישראל, לאחר שיושג הסכם בינה לבין מדינות-ערב. הנעלם נשאר איסוף נעלם, יפתר רק כאשר תרצה בריטניה לע-שות זאת.

הפתעה שניה

הפתעה רעות אינן באות אחת אחת. אימרה ישנה נושנה זאת התגשמה בשבוע שעבר בישראל, כאשר הגיעה הידיעה על הח-לפת ראש משקיפים או"ם, גנרל וואגן בניקה, בגנרל-הקנדי בארנס, בד בכד עם הידיעה

על חתימת ההסכם הבריטי-מצרי לפינוי ה-סואץ.

בתקופת שירותו של בניקה התלוננה עליו ישראל פעמים מספר כלפי חוץ. אולם למע-שה היתה מרוצה ממנו: הוא נלחם לא פעם למען האינטרסים של ישראל, ואף גייס לשם כך את תמיכת ממשלת ז'נבה, בהמרותו את פי האמריקאים והממונים עליו באו"ם.

השבוע לא היו עוד למשרד החוץ הישראלי כל אשליות. היה ברור כי הגנרל הקאנאדי יהיה נויטראלי ואובייקטיבי פחות מקודמו ה-דני: מצד אחד יקבל הוא הוראות במישרין מממשלת לונדון, ומצד שני תועברנה אליו הוראות מן הסטייט דפארטמנט האמריקאי, ש-אמצעות ממשלתו באוטוהיה. כי קאנאדה, ש-הינה חברה בחבר העמים הבריטי, מקיימת מצד הודק עם וואשינגטון, עומדת לא פעם לצד ארצות הברית בסכסוכים הפורצים בינה לבין בריטניה.

פרשת קסטנר

הנאום שהופסק

כמה דקות לפני שמשה שרת היה צריך לקום ולשאת את נאומו באזכרת מעגן, ירד משום המתח. הנאום, שהיה מודפס בשני גל-יונות ניר, לא גישא. במקום זה נשאר הניחוש: מה רצה ראש הממשלה, היוזם האמיתי של הכנס, לאמר?

כמה מן המנחשים חשבו שידעו את התשו-בה: ראש-הממשלה החליט לענות להאשמות שהוטחו נגדו במשפט גריןולד-קסטנר. הוא סירב לעשות זאת באולם בית-המשפט, שם היה צריך לעמוד בחקירה שתיזעור של עו-רף-הדין שמואל תמיר. הוא בחר בדרך זו כנוחה יותר.

מאסר על הגבור. השבוע, ימים ספורים לפני שהשופט בנימין הלוי, בגלימתו השחו-רה, חזר לאולם בית-המשפט וחדש את הדין הממאיר, ניתנה תשובה למנחשים. משה שרת אישר את חשדות אויביו.

ליד המיקרופון של קול-ישראל נשא שרת נאום שקט, שבו קשר יחד את מעשי הגבורה של הצנחנים ואת פעולתו שלו באותה פרשה. אחרי שתילק את התשבחות המתאימות לצנ-חנים עצמם ולחללי האסון, גיגש לנקודת-התורפה.

במשפט הואשם שרת בגלוי כי סיכל את שליחותו של יואל בראנדי. בראנדי, שנבחר על-ידי משמדי-היהודים אייכמן כנושא ההצעה של הס. ס. להחליף את חיי היהודים בציוד אמריקאי, הורשע לנסוע רק לתורכיה הנייט-ראלית כדי לבוא שם במגע עם הסוכנות. אולם בתורכיה נפגש עם שליחו של שרת, אהוד אבריראל, והלה מרמץ אותו לעבור את הגבול לסוריה שהיתה בידי הבריטים, להי-פגש עם שרת שם. ברנד אמנם נפגש עם שרת — אחרי שנצטרע, על הגבול ממש, על-ידי סוכני האינטליגנס הבריטי, דקות מע-טות אחרי שאהוד אבריראל עזבו.

קשה לדעת מה היה קורה לולא נעצר בראנדי ונכלא. לו חזר להונגריה, והיה מו-דיע שישהה הסכמה עקרונית להצעה, היה שקר זה עשוי, אולי, לדחות את השמדת ה-יהודים לכמה שבועות גורליים, לתת ליש-ראל קסטנר את האפשרות להמשיך במשא-ומתן הגורלי. מאסרו של בראנדי סיכל סופית את שליחותו של קסטנר, דן למוות מאות אלפי יהודים.

לא היה מאבק. בנאומו לא הכחיש שרת את העובדות. הוא סיפר כי האנגלים התנגדו בהחלט להצעת הס. ס., אולם נתנו את ההס-כמה לשלוח את הצנחנים, ואחר-כך גם הס-כימו להקמת החטיבה-היהודית-הלוחמת.

מנאום זה נבעו כמה האשמות נוספות, ששרת לא ענה עליהם:

- הישוב לא ידע על הצעת הגרמנים, ולא על סירובם של האנגלים.
- הסוכנות היהודית, ומשה שרת כדבורה העיקרי, לא עשו שום מעשה כדי לשנות את מדיניות הבריטים, על-ידי לחץ או מאבק. הצנחנים והחטיבה-היהודית-הלוחמת חיוקו אמנם את שיתוף-הפעולה בין הבריטים וה-ישוב, אך הם לא הצילו אפילו יהודי אחד ממתח.

● הנחה שאושרה השבוע בחקירת האסון, כשנתברר כי היוזמה האמיתית לכנס באה מצד אהוד אבריראל, שהואשם על-ידי ההגנה במשפט יחד עם שרת.